

RIIGIKOHUS
ÕIGUSTEABE OSAKOND

Margit Vutt

LÄHENEMISKEELU KOHALDAMINE TSIVIILKOHTUMENETLUSES

Analüüs

Tartu
09. jaanuar 2008

1. Valdkonda reguleerivad õigusnormid	3
2. Lähenemiskeeluga piirnevad õiguskaitsevahendid	4
3. Faktilised asjaolud, mis on aluseks lähenemiskeelu määramisel.....	4
4. Lähenemiskeeld ja lastega suhtlemise kord.....	5
5. Lähenemiskeelu tähtaeg	6
6. Lähenemiskeelu ulatus	7
7. Keelu proportsionaalsus.....	9
8. Lähenemiskeelu ulatuse motiveerimine määrustes	10
9. Ära kuulamine	13
Järeldused.....	13

Analüüsi eesmärk

Käesolevas analüüsis uuritakse lähenemiskeelu rakendamise praktikat tsiviilkohtumenetluses ja otsitakse vastust eelkõige järgmistele küsimustele:

- millistes õigusvaidlustes ja milliste faktiliste asjaolude esinemisel (on kohtud lähenemiskeeldu kohaldanud;
- kuidas kohtud vormistavad lähenemiskeelu määruste resolutiivosa;
- kuidas kohus määrab ja motiveerib lähenemiskeelu tähtaega ja ulatust ning milline on kohtumääruste kohaselt faktiliste asjaolude ja lähenemiskeelu ulatuse ning tähtaja seos;
- kas kohtud on järginud põhimõtet, et kostja tuleb lähenemiskeelu määramisel reeglina ära kuulata ka juhul, kui tegemist on esialgse õiguskaitse määramisega.

Analüüsi aluseks olevad materjalid

Kõik kohtute infosüsteemi (KIS) vahendusel kättesaadavad lähenemiskeelu määramist puudutavad lahendid seisuga 1. detsember 2007. Uurimisobjektiks olid peamiselt I astme kohtute lahendid, sest antud valdkonnas oli ringkonnakohtute praktikat vähe.

Isikunimed on analüüsis asendatud initsiaalidega ja aadressid tähistatud märgiga ***. Isikut, kes taotleb teise isiku õiguste kitsendamist, on analüüsis nimetatud avaldajaks ning isikut, kelle õiguste kitsendamist menetluses otsustatakse, puudutatud isikuks.

Analüüs

1. Valdkonda reguleerivad õigusnormid

Lähenemiskeeld on Eesti tsiviilõiguses võrdlemisi uus õiguskaitsevahend. Tsiviilasjades kohaldavad kohtud lähenemiskeeldu kahel juhul: **esiteks hagi tagamise abinõuna hagimenetluses või esialgse õiguskaitse abinõuna hagita menetluses** TsMS §-de 378 lg 1 p 3, 546 ja 551 lg 1 alusel.

Lähenemiskeelu kui esialgse õiguskaitse või hagi tagamise abinõu kohaldamise eeldused tulenevad hagi tagamise üldistest eeldustest. TsMS § 377 lg 1 lause 1 kohaselt võib kohus hageja taotlusel hagi tagada, kui on alust arvata, et tagamata jätmine võib raskendada kohtuotsuse täitmist või selle võimatuks teha, sama paragrahvi teise lõike kohaselt võib kohus sõltumata lõikes 1 sätestatust hagi tagamise korras esialgselt reguleerida vaidlusalust õigussuhet, eelkõige asja kasutusviisi, kui see on vajalik olulise kahju või omavoli vältimiseks või muul põhjusel.

Teiseks on lähenemiskeeld võimalik määrata ka iseseisva tsiviilõigusliku kaitsevahendina **isikuõiguse rikkumise korral**. VÕS § 1055 lg 1 sätestab: kui kahju õigusvastane tekitamine on kestev või kui kahju õigusvastase tekitamisega ähvardatakse, võib kannatanu või isik, keda ähvardati, nõuda kahju tekitava käitumise lõpetamist või sellega ähvardamisest hoidumist. Kehavigastuse tekitamise, tervise kahjustamise, eraelu puutumatus või muu isikuõiguste rikkumise puhul võib muu hulgas nõuda kahju tekitaja teisele isikule lähenemise keelamist (lähenemiskeeld), eluaseme kasutamise või suhtlemise reguleerimist või muude sarnaste abinõude rakendamist.

Lähenemiskeelu kui isikuõiguse kaitse abinõu määramise protsessuaalne külg on sätestatud eelkõige TsMS § 475 lg 1 p-s 7, mille kohaselt on lähenemiskeelu ja muude sarnaste abinõude rakendamine isikuõiguste kaitseks ka üheks hagita menetluse asjaks ja TsMS §-des 544-549, mis näevad täpsemalt ette lähenemiskeelu määramisega seotud menetluskorra. Kui isikuõiguse kaitse abinõu rakendamist menetletakse seoses perekonnaõigusliku vaidlusega, kohaldatakse täiendavalt hagita perekonnaasjade kohta sätestatud, kui seadusest ei tulene teisiti (TsMS § 544 lg 2).

2. Lähenemiskeeluga piirnevad õiguskaitsevahendid

Lähenemiskeeld kui isiklike õiguste rikkumise korral kohaldatav kaitseabinõu piirneb sageli teise samalaadse kaitsevahendi - isikutevahelise suhtlemiskorra kindlaksmääramisega. Ka lähenemiskeeld kui hagi tagamise või esialgse õiguskaitse abinõu võib piirneda sarnaste abinõudega, eelkõige kostjal teatud tehingute ja toimingute tegemise keelamisega. Analüüsi objektiks olevate lahendite uurimisel ei ole lähenemiskeelu määramise asjades muude lähenemiskeeluga sarnase abinõudega seonduvat kõrvale jäetud, vaid kaasuseid on uuritud komplekselt. Tegelikult võib olla raske piiritleda, millised kohtu poolt määrukses märgitud abinõud on hõlmatud lähenemiskeeluga ja milliseid tuleks pidada pigem suhtlemiskorra kindlaksmääramiseks või toimingute tegemise keelamiseks. Näiteks kui lastega suhtlemise korra määramise menetluses osutub vajalikuks kohaldada esialgset õiguskaitset, siis võib kohus üheaegselt määrata nii lähenemiskeelu kui keelata ka asutustel, kus lapsed kohtumenetluse ajal võivad viibida (kool, lasteaiad jmt) anda lapsi välja puudutatud isikule.¹

3. Faktilised asjaolud, mis on aluseks lähenemiskeelu määramisel

Lähenemiskeelu kui iseseisva tsiviilõigusliku kaitseabinõu kohaldamise eeldused tulenevad VÕS §-st 1055 ja vastavalt VÕS § 1055 lõikele 1 on lähenemiskeelu kehtestamise materiaalõiguslikuks aluseks kas isikuõiguste rikkumisest tulenev kestev kahju tekitamine või sellega ähvardamine.

Peamisteks kohtuvaidlusteks, kus lähenemiskeeldu on taotletud, on analüüsi objektiks olevate lahendite kohaselt olnud **perekonnaasjad**. Nii esialgse õiguskaitse korras kui ka iseseisva isikuõiguse kaitse abinõuna määratav lähenemiskeeld esines kohtupraktikas kõige sagedamini neil juhtudel, kus pooled vaidlevad abielu lahutamise või lastega suhtlemise korra üle.

Lisaks eelnimetatutele esines ka üksikuid muid juhtumeid, millest omakorda moodustasid enamiku omandivaidlused. Näiteks tsiviilasjas nr 2-06-13410 taotles hageja hagi tagamise korras muu hulgas ühe hagi tagamise abinõuna kostja suhtes lähenemiskeelu kohaldamist. Hageja nõue oli suunatud kinnistu võlaõigusliku müügilepingu kinnistamisavalduse eelmärke kinnistusraamatusse kandmisele, kinnistu jagamisele ja kinnistu müügi- ja asjaõiguslepingu tühistamisele. Harju Maakohus tegi 31. mail 2006. a. määruse, millega jättis hagi tagamise taotluse rahuldamata. Kohus põhjendas hagi tagamata jätmist (sh lähenemiskeelu kohaldamata jätmist) sellega, et lähenemiskeelu taotlus on motiveerimata: hageja ei ole selgitanud, miks ta peab vajalikuks seada kostjale lähenemiskeeld. Taotlus jäeti rahuldamata ka põhjusel, et **hageja ei põhjendanud, kuidas võib hagi tagamata jätmine raskendada kohtuotsuse täitmist või muuta selle võimatuks ning miks ei ole tulemust võimalik saavutada kostjat vähem koormavate hagi tagamise abinõudega**.

Viru Maakohtu 9. augusti 2006. a. määrus tsiviilasjas nr 2-06-21055 käsitleb muu hulgas lähenemiskeelu kui hagi tagamise abinõu võimalikkust ja proportsionaalsust **kaasomandi**

¹ Vt näiteks Harju Maakohtu 4. detsembri 2007. a. määrus tsiviilasjas nr 2-07-50166.

lõpetamise vaidluses. Hageja oli seisukohal, et lähenemiskeelu rakendamine tagaks tema vara säilimise ja turvalisuse kohtumenetluse ajal. Ka nimetatud asjas leidis kohus, et lähenemiskeelu kehtestamine oleks kostjale põhjendamatult koormav. Kohus asus seisukohale, et hagi tagamise avalduses valitud vahendid ei ole seotud hagi esitatud nõudega, kohtuotsuse täitmise võimalikkusel puudub seos hagi tagamise abinõude rakendamisega ja tagamine piiraks kostjat rohkem kui oleks vaja hagi rahuldava kohtuotsuse täitmiseks.

Perekonnaasjaga mitte seotud vaidluses kehtestatud lähenemiskeelu näitena võib tuua Harju Maakohtu 5. novembri 2007. a. määruse tsiviilasjas nr 2-07-266. Lähenemiskeelu taotlus esitati põhjusel, et puudutatud isik sekkus pidevalt avaldaja ja kolmanda isiku vahel ostueesõiguse teostamise vaidluses toimunud kohtumenetluse ja lõpuks ähvardas avaldajat tappa ning ründas teda füüsiliselt. Avaldaja taotles rakendada puudutatud isiku suhtes kolmeaastast lähenemiskeeldu ja keelata puudutatud isikul läheneda nii talle kui tema elukohale ja autodele. Kohus rahuldab taotluse osaliselt ja keelas puudutatud isikul ühe aasta jooksul läheneda avaldajale lähemale kui 10 meetrit.

Seega võib eelneva põhjal järeldada, et kohtupraktika toetab perekonnaasjaga mitte seotud vaidluses lähenemiskeelu määramist vaid juhul, kui on alust eeldada, et puudutatud isik võib avaldaja suhtes panna toime isikuõiguste rikkumise. Üksnes varalise vaidluse olemasolu ei ole lähenemiskeelu kehtestamisel piisavaks argumendiks.

4. Lähenemiskeeld ja lastega suhtlemise kord

Kuna enamikul juhtudest on lähenemiskeelu taotlemise põhjuseks perekonnaõiguslik vaidlus, siis on mitmed normide kohaldamise probleemid samuti perekonnaõiguslikku laadi. Näiteks esines uuritud lahendites olukordi, kus kohtul paluti keelata puudutatud isikul läheneda lisaks avaldajale ka lastele ja samal ajal määrata kindlaks lastega suhtlemise kord. Kohtud lahendasid niisuguseid nõudeid siiski selliselt, et määrasid kindlaks lastega suhtlemise korra ja jätsid lastele lähenemise keelu kohaldamata, sest lähenemiskeelu määramisel ei saaks eemalviibiv vanem lapsega kohtuda ning poleks sisuliselt võimalik määrata ka suhtlemiskorda. Näiteks tsiviilasjas nr 2-07-12891 oli avaldaja sooviks, et laste elukoht määrataks tema juurde ja et tema endisele elukaaslasele (laste isale) keelataks läheneda nii talle kui ka lastele. Kohus jõudis asja menetledes järeldusele, et laste elukohaks tuleb tõepoolest määrata ema elukoht, kuid et ka isal on siiski õigus lastega kohtuda. Samas möönis kohus, et kaasuse asjaoludest tulenevalt peaks kohtumisõigus olema piiratud. Pärnu Maakohus märkis antud asjas 3. mail 2007. a. tehtud määruses: "*Arvesse võttes T.P. käitumist oma perekonna suhtes, tuleb tema õigusi lastega suhtlemisel kitsendada. Suhtlemiskorra määramisel võtab kohus arvesse eelkõige laste vanust ja samuti seda, et T.P.-l puudub lastega iseseisva suhtlemise ja nende eest hoolitsemise kogemus.*"

Avaldaja esitas maakohtu otsuse peale määruskaebuse, milles palus seada lähenemiskeeld ka laste suhtes, sest ta ei usalda lapsi T.P. lähedusse. Ringkonnakohus jättis määruskaebuse rahuldamata ja motiveeris oma seisukohti järgmiselt: "*Lastele lähenemiskeelu kohaldamisel muutuks T.P.-l lastega suhtlemine võimatuks. T.P.-lt ei ole vanema õigusi ära võetud ja temale lastega suhtlemise keelamine oleks vastuolus PkS § 52 lg-ga 1, mille kohaselt on lapsest lahus elaval vanemal õigus lapsega suhelda. Vanem, kelle juures laps on, ei või takistada teist vanemat lapsega suhtlemast.*"

Kui analüüsida, milline on lähenemiskeelu taotluse esitamisel olnud selle edukus, siis võib uuritud lahendite põhjal väita, et enamasti on kohus avaldaja taotluse rahuldanud. Siiski esineb ka mõningaid vastupidiseid näiteid. Pärnu Maakohtu 19. veebruari 2007. a. määrus tsiviilasjas nr 2-07-5161 käsitleb juhtumit, kus kohus jättis lähenemiskeelu määramise taotlust sisaldava avalduse TsMS § 423 lg 2 p 1 alusel läbi vaatamata ("hageja õiguste rikkumine ei

ole hagi alusena toodud faktilistele asjaoludele tuginedes üldse võimalik, eeldades hageja esitatud faktiliste väidete õigsust"). Kohtu motiivid antud lahendi tegemiseks olid järgnevad: poolte ärakuulamisel selgus, et poolte kooselu lõppes juba kolm aastat tagasi ja peale kooselu lõppu lahkus puudutatud isik (ema) avaldajale kuuluvast elumajast teise elukohta uue elukaaslase juurde, kuid nende ühised alaealised lapsed jäid elama avaldaja (isa) juurde. Käesoleval ajal elavad lapsed osa ajast isa, teise ema juures ning poolte sõnavahetused saavad algused just laste kasvatamisest perioodil, kui lapsed on isa juures, kuid isa ise töö iseloomust tulenevalt kodust eemal ning laste kasvatamisega tegeleb avaldaja uus elukaaslane. Samal ajal soovib lastega suhelda ning nende kasvatamisel osaleda ka puudutatud isik. Avaldaja ja tema uus elukaaslane aga ei soovi, et puudutatud isik tema äraolekul nende koju tuleks. Puudutatud isik selgitab, et ta ei soovigi avaldaja eraellu sekkuda ega nendega üldse suhelda. Ta otsib käesoleval ajal suuremat elamispiinda, et lapsed avaldaja juurest enda juurde tuua ning siis ei pea nad enam omavahel ka telefoni teel suhtlema. Eelneva põhjal leidis kohus, et avaldaja õiguste rikkumine lähtuvalt avalduse alusena esitatud faktilistest asjaoludest ei ole võimalik ning tal ei ole võimalik saavutada oma seadusega kaitstud õiguste kaitset esitatud nõude läbi.

Antud kohtuasjas on lahendi motivatsioon võrdlemisi napp, samas on olemas protsessiosaliste ärakuulamist kajastavad protokollid, mis on põhjalikud ja võimaldavad määruse motiive täpsemalt mõista. Sellest tulenevalt võib püstitada üldise küsimuse, **kui palju teavet ja faktilisi asjaolusid peaks kohtulahend üldse kajastama, sest just lahend on see, millega otsustatakse isikute õiguste ja kohustuste üle.**

5. Lähenemiskeelu tähtaeg

Isikuõiguse kaitse abinõuna määratava lähenemiskeelu maksimaalne tähtaeg on TsMS § 544 lg 1 kohaselt kolm aastat. Uuritud lahendites oligi lähenemiskeeld enamasti määratud just kolmeks aastaks, kuid esines ka juhtumeid, kus keelu tähtajaks oli 1 aasta või 2 aastat.

TsMS § 442 lg 5 sätestab, et kohtulahendi resolutsioon peab olema selgelt arusaadav ja täidetav ka muu otsuse tekstita ja et poolte nõuded tuleb resolutsiooniga selgelt ja ühemõtteliselt lahendada. Samast põhimõttest tulenevalt peab ka tähtaeg olema määrukses kajastatud üheselt ja selgelt. Nii näiteks jääb arusaamatuks ja seetõttu raskesti täidetavaks selline määrus, milles määratakse lähenemiskeelu kestus samaaegselt nii konkreetse kuupäevaga kui ka kuudes arvutatava tähtajana, kusjuures pole teada, kas need kaks tähtpäeva kattuvad või mitte. Näiteks Tartu Maakohtu 20. septembri 2006. a. määruses tsiviilasjas nr 2-06-24142 on kohus lahendi resolutiivosas määranud lähenemiskeelu kehtivuse tähtajaks "kuni 20. novembrini 2006", samal ajal aga viidanud motivatsioonis, et "*[---] piisab avalduse osalisest rahuldamisest, kusjuures tähtajaks tuleb määrata 2 kuud abielulahutuse otsuse tegemisest.*" Lahendit lugedes jääb arusaamatuks, kumba tähtaega on silmas peetud ja kui tegemist on kattuvate kuupäevadega, siis millele tuginedes kohus sellele järeldusele jõudis (määruses endas sisaldub võimaliku abielulahutuse kohta vaid viide sellele, et vastav hagi on kohtu menetluses).

Mõnevõrra arusaadavam on lähenemiskeelu määramine alternatiivselt kohtumenetluse teatud tulemuse saavutamise ("kuni ühisvara jagamiseni") ja konkreetse kuupäeva nimetamisega ("kuid mitte kauem kui 27. augustini 2010").²

Lähenemiskeelu tähtaja põhjalikum **motiveerimine** ei ole analüüsi käigus uuritud lahendites eriti levinud. Mõnel juhul on viidatud kohtu veendumusele, et vastava aeg on "*piisav, et*

² Tartu Maakohtu 28. augusti 2007. a. määrus tsiviilasjas nr 2-07-23973. Kuupäevana väljendatud tähtpäeva puhul on silmas peetud maksimaalset lubatud kolmeaastast tähtaega.

*pooled oma suhetes selgusele jõuaksid ."*³ Samuti esineb keelu tähtaja motiveerimist poolte vahel toimuva kohtumenetluse (võimaliku) kestuse kaudu ("*Kuna pooltel jätkub menetlus ühisvara jagamiseks, kohaldab kohus lähenemiskeeldu kuni selle vaidluse lahendamiseni*").⁴

6. Lähenemiskeelu ulatus

Kõige enam esineb lahendites **lähenemiskeelu ruumilist määratlemist** vahemaaga, mis on minimaalne lubatud kaugus puudutatud isiku ja avaldaja vahel. Määrustes on levinud vahemaaks 100 m ja seda seostatakse sageli ka äratundmiskaugusega. Erinevad määrused on seejuures erinevalt sõnastatud.

Näide 1⁵

- 1. Keelata I.H.-l kolme aasta jooksul läheneda N.S.-le lähemale kui 100 meetrit.*
- 2. Keelata I.H.-l kolme aasta jooksul läheneda N.S. elukohale Tallinnas aadressil ***, lähemale kui 100 meetrit.*

Näide 2⁶

- 1. Seada lähenemiskeeld*
- 2. Keelata M.J.-l Võlaõigusseadus § 1055 alusel läheneda K.M.-le.*
- 3. Keelata M.J.-l viibida K.M. elukohas Tartus aadressil ***.*

Näide 3⁷

- 1. Rakendada A.T. suhtes lähenemiskeeldu tähtajaga kolm aastat, arvates määruse jõustumisest.*
- 2. Keelata A.T.-l läheneda M.A.-le viimase elukohas ***.*

Näide 4⁸

Keelata L.K.-l läheneda L.P.-le, samuti tema elukohta Tartu, *** ning rikkuda L.P. füüsilist puutumatust ja L.P. ning tema laste M.K., L.K., K.K. ja T.K. kodurahu.

Omavahelises suhtlemises alluda L.K.-l rangelt L.P. korraldustele.

Keelata L.K.-l Võlaõigusseaduse §-s 1055 märgitud kahjutekitav tegevus.

Keeldude kestus üks aasta

---

³ Pärnu Maakohtu 3. mai 2007. a. määrus tsiviilasjas nr 2-07-12891.

⁴ Tartu Maakohtu 28. augustil 2007. a. määrus tsiviilasjas nr 2-07-23973.

⁵ Harju Maakohtu 10. oktoobri 2007. a. määrus tsiviilasjas nr 2-06-35790.

⁶ Tartu Maakohtu 9. oktoobri otsus 2007. a. määrus tsiviilasjas nr 2-07-7217.

⁷ Pärnu Maakohtu 4. septembri 2007. a. Pärnu Maakohtu määrus (tsiviilasjas nr 2-07-23159).

⁸ Tartu Maakohtu 27. septembri 2007. a. määrus tsiviilasjas nr 2-07-13022.

Näide 5⁹

Kohaldada asjas tsiviilasja menetluse ajaks esialgset õiguskaitset ja keelata S.G.-l läheneda E.E.-le äratundmiskauguse so. 100 meetri ulatuses ning võimaldada S.G.-l kohtuda tütre M.S.E.-ga Sotsiaalhoolekande osakonna töötaja juuresolekul igal kolmapäeval kell 10.00-11.00 Nõmme LOV Sotsiaalhoolekande osakonnas, aadressil ***). Lapse toob ja viib aadressile ***, lapsele usalduslik isik.

Keelata S.G.-l muul viisil so. telefonikõnede, sms-ide, tava- ja elektroonilise kirjavahetuse kaudu kontakteeruda E.E.-ga.

Eeltoodust ilmneb, et kohtud kasutavad lähenemiskeelu määramisel väga erinevaid formuleeringuid.

- Lähene miskeeldu on kohtud määratud abstraktse keeluna läheneda avaldajale, kusjuures alati ei ole täpset vahemaad kindlaks määratud. Samuti on kohtud kohaldanud lähene miskeeldu kui teatud kohale (kellegi elukoht) või konkreetsele kinnistule lähene mis keeldu. Näiteks Tartu Maakohtu 4. juuni 2007. a. määru ses tsiviilasjas nr 2-07-3038 on kohus märkinud: "*Avaldajad taotlevad lähene miskeeldu mitte isikule, vaid kinnistule, mis on lähene miskeeluga (keeld läheneda isikule) sarnane abinõu TSMS § 544 lg.1 ja VÕS § 1055 lg.1 mõttes.*"
- Lähene miskeeldu on määratud ka kui puudutatud isiku keeldu läheneda avaldajale teatud seisundis (näiteks tsiviilasjas nr 2-07-23973 Tartu Maakohtu Jõgeva kohtumajas tehtud määru se resolutsiooni kohaselt keelati "*V.K.-l joo beseisundis siseneda M.K. elukohta, aadressil ***.*"
- Ühel juhul on avaldaja taotluseks olnud "*kohaldada kolmeks aastaks R.V.-le lähene miskeeldu koos kohustusega alluda H.V. (avaldaja) korraldustele.*" Kuigi keelu sellise formuleerimise eesmärk on ilmselt tagada, et puudutatud isik lahkuks, kui avaldaja seda nõuab, võib keelu sedavõrd ebamäärane esitus anda tulemuseks rikkumise suhtes ebaproportsionaalse abinõu kohaldamise. Antud asjas kohus sisulist lahendit ei teinud, kuid analüüsi autori arvates on küsitav lahendus, kus koos lähene miskeelu määramisega kohustatakse isikut alluma avaldaja mistahes liiki korraldustele. Keelu sisu niisugune formuleerimine ei ole kooskõlas lähene miskeelu määramise eesmärgiga (isiku õiguste kaitse) ja võib kergesti viia teise poole õiguste rikkumiseni. Arvestada tuleb asjaoluga, et iseseisva õiguskaitse abinõuna seatud lähene miskeelu rikkumine on KarS § 331² kohaselt kuritegu¹⁰ ning selleks, et oleks võimalik kindlaks teha, kas isik rikkus lähene miskeeldu või mitte, tuleb hinnata tema käitumist keelu sisust ja ulatusest lähtuvalt. Lisaks ei saa kedagi kohustada alluma teise isiku mistahes korraldustele. Formaalsest aspektist on selliselt sõnastatud resolutsiooni puuduseks selle ebamäärasus ja sellest tulenev mittetäidetavus ning raskused resolutsioonist kinni pidamise kindlaks tegemisel.
- Lähene miskeelu määramata jätmiseks ei ole kohtupraktika kohaselt alust juhul, kui puudutatud isik ehk isik, kellele lähene miskeeldu soovitakse seada, keelu määramisele vastu ei vaidle.¹¹
- Kohtumäärustes on mitmel juhul lisaks motivatsioonile selgelt viidatud kohtu veendumusele, et "*[---] lähene miskeelu kohaldamine ja avaldaja poolt taotletud teiste*

⁹ Harju Maakohtu 28. juuni 2007. a. määru s tsiviilasjas nr 2-07-23300.

¹⁰ Kriminalseeritud on lähene miskeelu rikkumine, kui sellega põhjustatakse oht isiku elule, tervisele või varale või kui tegemist on korduva rikkumisega.

¹¹ Vt näiteks Harju Maakohtu 10. oktoobri 2007. a. määru s tsiviilasjas nr 2-06-35790.

*abinõude rakendamine ei koorma isikut rohkem, kui seda võib pidada avaldaja õigustatud huvisid ja asjaolusid arvestades põhjendatuks.*¹² Sellest kriteeriumist tuleks lähenemiskeelu määramisel kohtul tõepoolest ka juhinduda.

- Lähenemiskeeldu sätestava määruse resolutiivosa võiks arusaadavuse huvides olla sõnastatud pigem järgmiselt: "*Keelata A.B.-l läheneda C.D.-le [...]*" Formuleering "*kohaldadada A.B.-le lähenemiskeeld C.D. suhtes*" muudab resolutiivosa raskemini mõistetavaks ja lahendist aru saamiseks tuleb pöörduda määruse teiste osade poole, et teha kindlaks, kes siis ikkagi kellele läheneda ei või. See aga tähendab, et määrus on vastuolus TsMS § 442 lõikega 5, mille kohaselt peab resolutsioon olema arusaadav ka lahendi ülejäänud tekstita.¹³

7. Keelu proportsionaalsus

Lähenemiskeelu ulatus ja selle määramine võib olla probleemiks juhul, kui isikute vahel on perekonnaõiguslik vaidlus, kuid neil on endiselt üks ja sama elukoht. Sel juhul võib kohtul olla keeruline määrata proportsionaalset lähenemiskeeldu. Lisaks on selge, et palju keerulisem on määrata isikute vahelist suhtlemiskorda ja piiritleda nende võimaliku kokku puutumise lubatavaid ja mittelubatavaid olukordi, kui vaidlevad pooled on mingil põhjusel endiselt sunnitud elama ühes ja samas majas. Lähestikku elamine võib proportsionaalse lähenemiskeelu määramisel olla probleemiks ka juhul, kui ei elata küll ühes majas, kuid siiski ühes (eelkõige väikeses) haldusüksuses, sest seal on rohkem olmesituatsioone, milles vaidlevad isikud võivad paratamatult kokku puutuda. Kohus peab määruse vormistamisel selliste asjaoludega arvestama. Kui näiteks esineb objektiivseid olukordi, kus isik, kelle suhtes kohaldatakse lähenemiskeeldu, peab mingil põhjusel siiski avaldaja lähedusse sattuma, siis tuleks neid olukordi määruses eranditena eraldi kirjeldada. Vastasel korral võib kujuneda olukord, kus lähenemiskeeld riivab isiku õigust vabale liikumisele rohkem kui see keelu eesmärgist tulenevalt on proportsionaalne. Nii näiteks ei ole võimalik keelata isikul läheneda avaldajale lähemale kui 100 m olukorras, kus avaldaja ja puudutatud isik töötavad ühes asutuses või ettevõttes. **Kui vaidlevad pooled elavad lähestikku, tuleks pigem reguleerida nende suhtlemiskorda** ja keeldude sisuks võiks olla eelkõige nende toimingute loetlemine, mida keelatakse.

Ühe näitena, kus lähenemiskeelu määramisel on tõusetunud eespool kirjeldatud proportsionaalsuse probleem, võib tuua tsiviilasja nr 2-06-25816. Avaldaja esialgne taotlus hõlmas lähenemiskeeldu ulatusega 100 m, mis ühtlasi tähendas ka seda, et isik, kelle suhtes keeldu kohaldati, ei oleks ilma keeldu rikkumata saanud läheneda avaldajale tema elukohas, kuigi tema enda elukoht oli sama. Maakohus rahuldab esialgse õiguskaitse taotluse 26. septembri 2006. a. määrusega, puudutatud isik aga esitas määruskaebuse ja tugines oma kaebuses asjaolule, et **poolte ühises elukohas viibimise keelamisega rikutakse tema põhiseadusest tulenevaid õigusi ja vabadusi**. 31. oktoobril 2006. a. rahuldab maakohus määruskaebuse osaliselt ja muutis lähenemiskeeldu, keelates puudutatud isikul tulla avaldajale lähemale kui 5 meetrit ning tühistas määruse abinõu osas, millega keelati puudutatud isikul viibida poolte ühises elukohas. Määruses märkis kohus: "*[---] arvestades poolte omavahelisi keerukaid suhteid [---] oleks pooltel mõistlik elada kuni probleemide lahendamiseni erinevates elukohtades, kuid otstarbekas on jätta see poolte endi otsustada. Kohus arvestas, et kõnealune eluruum (elumaja), mis on mõlema poole kodu ja kus elavad nende lapsed, on piisavalt suur ning võimaldab pooltel eraldi elada.*"

¹² Vt näiteks Harju Maakohu 28. märtsi 2007. a. määrus tsiviilasjas nr 2-07-6694.

¹³ Vt näiteks Pärnu Maakohu 11. jaanuari 2007. a. määrus tsiviilasjas nr 2-06-33221.

31. oktoobri määruse peale esitas omakorda määruskaebuse avaldaja, kes leidis, et õige oli ikkagi maakohu esialgne määrus. Tallinna Ringkonnakohus tegi antud asjas lahendi 29. jaanuaril 2007. a. ja jättis maakohu määruse muutmata. Ringkonnakohus põhjendas oma seisukohta järgnevalt: "*Kohus ei saa lahendada hagi tagamise korras eluaseme kasutamise küsimust ega kohustada üht poolt elukohta vahetama. Selline abinõu oleks kohustatud poolt liialt koormav ja ebaproportsionaalne ning ei vastaks hagi tagamise mõttele. Pooltevahelise abielu lõppemine ei ole selliseks asjaoluks, mis apellandi soovitud abinõu kohaldamist võimaldaks. Maakohus märkis õigesti, et pooled peavad ise suutma eluruumi (elumaja) kasutamises kokku leppida. See, et kohus pidas mõistlikuks, et pooled võiksid kuni vaidluse lahendamiseni elada eraldi, ei viita kohtumääruse vastuolulisusele.*"

Kui kohus on perekonnaõiguslikus vaidluses määranud lähenemiskeelu esialgse õiguskaitse korras, siis pärast lahendi tegemist vastavas asjas peab kohus selleks ajaks kujunenud olukorda uuesti hindama, tegema kindlaks pooltevahelised suhted ja selle, kuivõrd reaalne on isikuõiguste rikkumise oht, milles rikkumine võiks väljenduda ja milline kaitseabinõu oleks sellest tulenevalt õige ja proportsionaalne. Näitena võib tuua Tartu Maakohtu 10. aprilli 2007. a. määruse tsiviilasjas nr 2-07-6225, kus kohus on määruse motiveerivas osas märkinud järgmist: "*Lähenemiskeelu kohaldamisel pärast abielu lahutamist arvestab kohus asjaoluga, et pooled ei ela enam koos ja nende omavaheline suhtlemine peaks tulevikus piirduma vaid ühiste laste kasvatamisel tõusetuvate küsimuste lahendamisega. [---] Kohus peab põhjendatuks keelata A.V.-l füüsiline kontakt L.V.-ga, sest igasugune füüsiline kontakt võib tähendada teise isiku häirimist juhul, kui see isik seda ei soovi. Kuna L.V. tunneb end ilma lähenemiskeelu kohaldamiseta ohustatuna, siis on vajalik selle keelu kohaldamine. Lähenemiskeelu sisuks on A.V.-l igasuguse L.V-d kahjustava tegevuse, sealhulgas füüsilise kontakti keelamine.*"

8. Lähenemiskeelu ulatuse motiveerimine määrustes

Lähenemiskeelu sisu ja ulatuse motiveerimise osas on kohtute praktika erinev. Mitmete lahendite puuduseks võib pidada ebapiisavat motivatsiooni ning motivatsiooni ja resolutsiooni vähest seostatust. Näiteks palus avaldaja ühes asjas kohtul keelata endisel elukaaslasel tema tülitamine ja külastamine tema elukohas. Asjas tuvastatud asjaolude kohaselt oli avaldaja jaoks lisaks füüsilisele tülitamisele üheks oluliseks probleemiks see, et puudutatud isik pidevalt helistas. Samas ei kehtestanud kohus määruses helistamise keeldu. Määruse resolutsiooni kohaselt rakendas kohus lähenemiskeeldu tähtajaga kolm aastat ja keelas avaldajale lähenemise viimase elukohas. Resolutsiooni selline sõnastus ei hõlma aga analüüsi autori arvates helistamise keeldu või vähemalt ei ole helistamise keeld määruses selgelt märgitud, mistõttu võib lahendi tõlgendamisel tekkida probleeme. Määruste täidetavuse ja arusaadavuse tagamisele aitaks kaasa see, kui määruses oleks välja toodud otsesed seosed kohtu poolt tuvastatud asjaolude ja resolutiivosa vahel.

Uuritud kohtumäärustest ei selgu alati, miks on ühel juhul lähenemiskeelu määramisel piiratud elukohaga, kuid teisel juhul keelatud igasugune lähenemine kus iganes (sh väljaspool elukohta). Ulatuslikum lähenemiskeeld, mis hõlmaks ka keeldu läheneda väljaspool avaldaja elukohta, oleks ilmselt õigustatud juhul, kui kohtul on alust arvata, et isik võib panna toime isikuõiguse rikkumisi ka mujal või on võimalikud isikuõiguste rikkumised raskemat laadi kui lihtsalt ebameeldiv tülitamine ja solvav käitumine avaldaja suhtes.

Alljärgnevalt võib tuua mõned näited selle kohta, kuidas kohtud on põhjendanud lähenemiskeelu määramise vajadust ja lähenemiskeelu ulatust.

- Avaldaja poolt kohtus avaldatu kinnitab vajadust seada lähenemiskeeld.

- Puudutatud isiku eelnev elukäik (vägivallatsemine) kinnitab vajadust seada lähenemiskeeld.
- Määruste motiivides on sageli oluline koht põhjendustel, mille kohaselt puudutatud isik on viibinud vangistuses või on kriminaalhooldusalune.
- Kohus on lähenemiskeelu määramisel arvestanud puudutatud isiku käitumist, tema suhtes algatatud kriminaalmenetlusi ning meilide ja sms-i teel pidevalt saabuvaid solvanguid ja ähvardusi avaldaja aadressil, samuti vajadust vältida avaldajale ähvarduste elluviimisega tekkida võivat kahju.¹⁴
- Kohus on hinnanud puudutatud isiku poolt väljendatud ähvardusi ja leiab, et need kujutavad avaldajale reaalselt ohtu. Ahistava tegevuse korduvus on argumendiks lähenemiskeelu seadmise poolt.
- Poolte selgituste kohaselt käitub puudutatud isik alkoholijoores agressiivselt ja avaldajal on hirm, seega keelab kohus puudutatud isikul siseneda avaldaja elukohta.

Lähenemiskeelu määramiseks on kohtupraktika mõnel juhul pidanud piisavaks asjaolu, et isik vabaneb vanglast ja et enne vangistust on ta avaldaja ja viimase pere suhtes olnud vägivaldne või ähvardanud vägivallaga (n-ö preventiivne keeld). Näiteks tsiviilasjas nr 2-06-38212 on Pärnu Maakohus oma 5. jaanuari 2007. a. määruses lähenemiskeelu määramise põhjenduseks märkinud: *"Poolte seletustest lähtuvalt tarvitas J.R. enne vangistamist tihti alkoholi ning oli joobnuna vägivaldne. Vaatamata avaldaja nõudmistele keeldus mees tema korterist lahkumast [---]. Karistusregistri andmetel on J.R. korduvalt nii kuritegude kui väärtegude eest karistatud, mistõttu võib lähenemiskeelu mitterakendamine olla ohtlik nii avaldajale kui tema pereliikmetele."*

Samas võib lähenemiskeelu ohu mittetõendatuse tõttu kohaldamata jätmise ja vastava määruse motiveerimise näitena tuua Harju Maakohtu 29. novembri 2007. a. määruse tsiviilasjas nr 2-07-49589. Kohus on lähenemiskeelu kohaldamata jätmist põhjendanud järgmiselt: *"Esialgse õiguskaitse kohaldamise eesmärgiks on kõrvaldada avalduse esitaja suhtes avalduse esitamisele vahetult eelnenud ajal ilmnenud negatiivseid ilminguid. Käesoleva avalduse puhul peaks lähtudes VÕS § 1055 lg 1 mõttest esinema reaalne oht või ähvardus valdaja isiku suhtes. Avalduses ei ole toodud välja muid negatiivseid asjaolusid kui vaid solvava sisuga mobiiltelefoni sõnumid. Avaldaja ei ole kohtule tõendanud, et esineks käesoleval ajal reaalne oht tema elu ja tervisele. Kohus leiab, et esitatu ei ole piisav tõendamaks ohtu, mille kõrvaldamiseks oleks vajalik viivitamatult rakendada esialgse õiguskaitse abinõusid."*

Seega võib öelda, et lähenemiskeelu taotlemisel avaldaja poolt tõendamisele kuuluvaid faktilisi asjaolusid on kohtud käsitletud erinevalt.

VÕS § 1055 lg 2 sätestab, et **kahju tekitava käitumise lõpetamist ei ole õigust nõuda, kui sellist käitumist tuleb mõistliku arusaama järgi taluda inimestevahelises kooselus või olulise avaliku huvi tõttu**. Sellisel juhul võib kannatanu esitada õigusvastaselt tekitatud kahju hüvitamise nõude. Analüüsi objektiks olnud lahendites ei ole kohtud VÕS § 1055 lõiget 2 argumendina kasutanud ega analüüsinud, kas nende poolt lahendatava konkreetse kaasuse asjaolud võiksid tingida lähenemiskeelu mitterääramise mõistliku talumiskohustuse või olulise avaliku huvi tõttu. Isegi neil juhtudel, kui kohus on lähenemiskeelu määramata jätnud, ei ole avalduse rahuldamata jätmise argumendiks olnud talumiskohustus ega oluline avalik huvi. Seega võib analüüsi materjalide alusel väita, et VÕS § 1055 lg 2 kohaldamise praktika hetkel puudub.

¹⁴ Vt näiteks Harju Maakohtu 28. juuni 2007. a. määrus tsiviilasjas nr 2-07-23300.

Ühe näitena määruse põhjalikust motiveerimisest võib tuua Harju Maakohtu 5. novembri 2007. a. määruse tsiviilasjas nr 2-07-266,¹⁵ kus lähenemiskeelu määramist on põhjendatud järgnevalt: *"Tsiviilõigusliku lähenemiskeelu materiaalõiguslik alus on sätestatud võlaõigusseaduse (VÕS) § 1055 lg-s 1, mille kohaselt kui kahju õigusvastane tekitamine on kestev või kui kahju õigusvastase tekitamisega ähvardatakse, võib kannatanu või isik, keda ähvardati, nõuda kahju tekitava käitumise lõpetamist või sellega ähvardamisest hoidumist. Kehavigastuse tekitamise, tervise kahjustamise, eraelu puutumatusse või muu isikuõiguste rikkumise puhul võib muu hulgas nõuda kahju tekitaja teisele isikule lähenemise keelamist (lähenemiskeeld), eluaseme kasutamise või selle suhtlemise reguleerimist või muude sarnaste abinõude rakendamist. Kohtu hinnangul tuleneb viidatud sätte sõnastusest, et teises lauses sisalduva lähenemiskeelu rakendamise taotluse nõudenormi kohaldamise eelduseks on ka esimeses lauses märgitud asjaolude olemasolu st, et kahju õigusvastane tekitamine on kestev või kahju õigusvastase tekitamisega ähvardatakse. Samas leiab kohus, et kahju õigusvastase tekitamise ähvarduse hindamisel tuleb normi tõlgendamisel lähtuda selle kaitse eesmärgist. Kohus arvates tuleb olemasolevatel asjaoludel jõuda järeldusele, kui suur on risk, et lähenemiskeeldu taotleva isiku jaoks võib esineda kahju tekitaja poolt tegelik oht. [---]*

Kohus arvestab lähenemiskeelu rakendamisel ka sellega, et kuritegu, mille puudutatud isik avaldaja suhtes toime pani, on raske isikuvastane kuritegu, mis pandi toime isiklikuks muutunud varaliste suhete pinnalt. Seega arvestab kohus avaldaja suhtes toime pandud kuriteo iseloomu, samuti asjaolu, et teo toimepanemisest ei ole piisavalt kaua aega möödud. Lähenemiskeeldu taotleva isiku jaoks suurendab riski kahju tekitaja poolt ohustatud saada ka asjaolu, et puudutatud isik on peale kehavigastuse tekitamise rikkunud varasemalt ka avaldaja teisi isikuõigusi, esitades üleriigilises ajalehes avaldamiseks ebaõiged andmed justkui oleks avaldaja surnud. Seega on puudutatud isik avaldaja suhtes toime pannud mitu tema isikuõiguste rikkumist.

Kohus arvestab lähenemiskeelu kohaldamisel ka sellega, et puudutatud isiku hinnangul ei ole lähenemiskeelul mingit tähendust ning ta on väitnud, et ei soovi avaldajaga tegemist teha. Seega ei tunneta puudutatud isik olemasolevatel asjaoludel lähenemiskeeldu tema põhiõiguse olulise piiramisena.

Kohtu hinnangul ei ole aga põhjendatud puudutatud isiku suhtes lähenemiskeelu kohaldamine rohkem kui üheks aastaks. Avaldajal on õigus keelu tähtaja möödumisel vastavate asjaolude esinemisel pöörduda lähenemiskeelu kohaldamise nõudmiseks uuesti kohtu poole, mil kohus saab uuesti hinnata, kas keelu kohaldamine on jätkuvalt õigustatud. Samuti ei ole esitatud asjaoludel põhjendatud puudutatud isikul lähenemise keelamine avaldaja korteriomandile, majavaldusele ja autodele, kuivõrd see võib piirata eaproportsionaalselt puudutatud isiku liikumisvabadust arvestades, et keelu eesmärgiks on kaitsta eelkõige avaldaja elu ja tervist.

Kohus peab vajalikuks juhtida tähelepanu karistusseadustiku (KarS) §ile 331,² mille kohaselt kohtulahendiga kohaldatakse lähenemiskeelu või muu isikuõiguse kaitse abinõu, välja arvatud ajutise lähenemiskeelu rikkumise eest, kui sellega on põhjustatud oht isiku elule, tervisele või varale, või lähenemiskeelu või muu isikuõiguse kaitse abinõu korduva rikkumise eest – karistatakse rahalise karistuse või kuni üheaastase vangistusega."

Tsiteeritud lahendis on põhjalikult analüüsitud nõudenormi sisu, käsitletud keelu proportsionaalsust, motiveeritud nii keelu ulatust kui tähtaega ning selgitatud keelu rikkumise karistusõiguslikke tagajärgi.

---

¹⁵ Lühivõttekaasuse asjaoludest on antud lk-1 5. Määruse motivatsioon on esitatud lühendatuna.

9. Ära kuulamine

TsMS § 545 kohaselt kuulab kohus enne lähenemiskeelu või muu isikuõiguse kaitse abinõu rakendamist ära isiku, kelle suhtes abinõu rakendamist taotletakse, ja isiku, kelle huvides abinõu rakendamist menetletakse. Vajaduse korral kuulab kohus ära ka nimetatud isikute lähedasi isikuid, isikute elukohajärgse valla- või linnavalitsuse või politseiasutuse.

Hagi tagamise või esialgse õiguskaitse korras kohaldatava lähenemiskeelu korral on kohtu ära kuulamiskohustus reguleeritud TsMS § 384 lg 3 lausega 2, mille kohaselt kohus võib kostja eelnevalt ära kuulata, kui see on ilmselt mõistlik, eelkõige kui avalduses taotletakse vaidlusaluse õigussuhte esialgset reguleerimist. Normi sõnastusest tuleneb kohtu **õigus kuulata kostja** vaidlusaluse õigussuhte reguleerimisel **ära**, TsMS eelnõu seletuskirjas¹⁶ on aga viidatud sellele, et **kostja ära kuulamine peaks pigem olema reegliks**. Seletuskirja kohaselt kohaldatakse vaidlussuhte esialgsele reguleerimisele teatud erisustega kõiki hagi tagamise sätteid. Seega on üheks erisuseks see, et reeglina tuleb avalduse vastaspool enne lähenemiskeelu seadmise määramise tegemist ära kuulata (§ 403 lg 3 lause 2). Ära kuulamisvõimalus antakse seetõttu, et ka teine pool saaks väljendada oma seisukohta, sest lähenemiskeeld on oma olemuselt tema isiklike õiguste oluline piirang.

Samas on reeglist erand, mis vastab siiski hagi tagamise regulatsioonile - ära kuulamist ei toimu, kui see ei ole ilmselt mõistlik. Mõistlikkus peaks seletuskirja kohaselt tulenema juhtumi asjaoludest – näiteks tuleks ära kuulamisest loobuda, kui see halvendaks oluliselt avalduse esitaja olukorda.

Analüüsi objektiks olnud kohtuasjades olid mõlemad pooled enamasti ära kuulatud. Mõnel juhul aga oli isik, kelle suhtes lähenemiskeeldu kohaldati jäetud ära kuulamata ning määruuses ei sisaldunud ka isiku ära kuulamata jätmise põhjendusi. Analüüsi autor on seisukohal, et juhul, kui kohus peab mõistlikuks puudutatud isikut mitte ära kuulata, peaks määruuses sisalduma vastav viide koos põhjendusega. See muudaks määruuse protsessiosaliste jaoks arusaadavamaks ja kõrgemalseisva kohtu poolt paremini kontrollitavaks.

Järeldused

- **Lähenemiskeelu taotlemine tsiviilkohtumenetluses ei ole** isikuõiguse kaitse abinõuna ega ka hagi tagamise (esialgse õiguskaitse) abinõuna **massiline**, kuid hakkab suhteliselt uue õiguskaitsevahendina siiski juba levima.
- **Kõige enam kohaldatakse** lähenemiskeeldu **perekonnaasjades**, kui ühe poole vägivaldse käitumise tõttu on teda vaja hoida teisest poolest eemal. Sageli piirneb lähenemiskeelu kohaldamine lastega suhtlemise korra reguleerimisega: kohus määrab, millal ja kust lastest eraldi elav vanem lapsed võtab ja kuhu viib ja kuidas toimub suhtlemine vanemate vahel. Siiski on lähenemiskeelu taotlusi esitatud ka muud liiki asjades, näiteks koos vara tagasinõudega alusetu rikastumise sätete alusel. Taotlusi lähenemiskeelu seadmiseks esines ka kinnistutega seotud vaidlustes.
- Perekonnaõiguslikes vaidlustes kohus pigem kohaldab lähenemiskeeldu kui jätab selle kohaldamata, seda ka juhul, kui puudutatud isik ise möönab rikkumisi või kui ta on põhimõtteliselt valmis kinnitama, et ta enam vastaval viisil ei käitu.

---

¹⁶ TsMS eelnõu. Seletuskiri. Arvutivõrgus: <http://web.riigikogu.ee/ems/saros-bin/mgetdoc?itemid=033370012&login=proov&password=&system=ems&server=ragne11>

- Lähenediskeelu kui hagi tagamise abinõu kohaldamist varalistes vaidlustes kohtupraktika ei toeta. Erandiks võivad olla sellised omandivaidlused, kus on täiendavalt kõne all isikuõiguste võimalik rikkumine.
- Lähenediskeelu ulatus on lahendites määratud erinevalt. **Kohtupraktika peab äratundmiskauguseks 100 m** ja paljudel juhtudel ongi lahendites keelu ulatuseks märgitud 100 m. Esineb ka juhtumeid, kus asjaoludest tulenevalt on lähenediskeelu esialgset ulatust muudetud ja kui alguses on minimaalseks lubatud vahemaaks määratud 100 m, siis hiljem on seda vähendatud näiteks põhjusel, et pooled peavad teatud olukordades paratamatult kokku puutuma ja määratud vahemaast ei oleks võimalik kinni pidada.
- Erinev on keelu määramise vajaduse ja keelu ulatuse motiveerimise põhjalikkus. Esineb põhjalikult motiveeritud määruseid (vt lk 11 - 12), kuid levinum on siiski **lahendite napp motiveerimine**. Piisavaks ei saa pidada määruse motivatsiooni, milles on põhjenduseks esitatud vaid väide, et "avaldaja poolt esitatu annab alust taotluse rahuldamiseks" või "kohus, kaalunud asjaolusid, leidis, et taotlus tuleb rahuldada". TsMS § 465 lg 1 p 8 kohaselt peavad määruses muu hulgas sisalduma põhjendused, mille alusel kohus järelduseni jõudis. Minimaalselt peaks lahendis sisalduma mõttekäik, millest nähtuks, miks on avaldaja taotlus kohtu arvates põhjendatud (nõude aluseks olevate asjaolude kindlaks tegemine) ja miks kohus määrab just need keeluabinõud, mida ta määrab. **Tegemist on mitmete analüüside käigus ilmnenu üldise probleemiga, mille kohaselt kohtute poolt määruse vormis tehtavad lahendid on oluliselt lakoonilisemad ja puudulikuma motivatsiooniga kui otsused.** Ka teatud liiki määrustel sageli väga oluline roll isikute õiguste ja kohustuste kindlaks määramisel, mistõttu määruste korrektset põhjendamist ei saa pidada vähem oluliseks kui otsuste motiveerimist.
- Kaitseabinõude ja keelu ulatuse määramisel tuleks lähtuda asjas tuvastatud asjaoludest ja ka üldisest mõistlikkuse põhimõttest. Kui näiteks on oht, et puudutatud isik võib kasutada avaldaja suhtes vägivalda, siis peaksid määratavad abinõud olema rangemad. Ka isiku senine käitumine ja selle tagajärjed ning võimalikud edasised ohud määravad lähenediskeelu sisu ja ulatuse.
- Enamikul juhtudest on kohtud järginud nõuet, et isik, kelle suhtes lähenediskeeldu kohaldatakse, tuleb kohtumenetluses ära kuulata. Samas oli analüüsi objektiks olnud määruste seas ka neid, millest ei nähtunud puudutatud isiku ärakuulamine ega ka ära kuulamata jätmise põhjendused. Võimalik, et realselt on esinenud **ärakuulamist takistavad asjaolud** (isikut pole kätte saadud, tema elukoht teadmata vmt põhjused), kuid sel juhul **võiksid** vastavad asjaolud **kajastuda ka määruses**.